

Fred Erdman, de man die Vlaamse socialisten doorheen Agusta moest loodsen

Date : 11 april 2021

In Antwerpen is de advocaat en politicus Fred Erdman op 87-jarige leeftijd overleden. Erdman kon als vrijzinnig humanist bogen op het initiatiefrecht van een hele reeks wettelijke projecten in de ethische levenssfeer. Maar opvallend in zijn politieke carrière is zijn wel erg korte periode als voorzitter van de Vlaamse socialisten, met name van 1998 tot 1999. En dat is geen toeval. Erdman was niet enkel een notoir jurist, hij was ook een notoir lid van de loge. Beide eigenschappen stonden centraal in [het Agusta proces](#) dat voor het Hof van Cassatie werd gevoerd van september 1998 tot eind van datzelfde jaar. Dat schandaal handelde over 111 miljoen Belgische frank smeergeld die de Vlaamse socialisten incasseerden bij militaire bestellingen. 51 miljoen daarvan kwam van de Italiaanse helikopterbouwer Agusta. Dat geld werd binnengehaald en witgewassen in vzw-structuren waarvan de wortels verankerd waren in de Gentse loge. Als hoogste loge vertegenwoordiger binnen de partij kon Erdman zich niet onttrekken aan de opdracht om de socialistische partij doorheen de Agusta-storm te loodsen. In 2003 stapte hij uit de actieve politiek.

De Agusta-corruptie dateert uit de periode 1989-1995. De Italiaanse helikopterbouwer betaalde 51 miljoen frank smeergeld in ruil voor de verkoop van 46 gevechtstoestellen aan het Belgische leger. De feiten kwamen aan het licht tijdens een onderzoek dat een aftakking was van de enquête naar de moord op de Luikse socialistische leider André Cools in juli 1991. Erdman kreeg als opdracht de partij zoveel mogelijk te vrijwaren van 'collateral damage'. Dat kon niet verhinderen dat [Willy Claes](#) het grootste politiek slachtoffer werd van het schandaal. In oktober 1995 had de politicus uit Hasselt al zijn functie neergelegd als Secretaris-generaal van de NAVO. Hij was als toenmalig minister van Economische Zaken rechtstreeks betrokken bij de keuze voor Agusta. Ook Guy Coëme, toenmalig minister van Landsverdediging, werd in verdenking gesteld en moest eveneens aftreden. Hij had tegen de adviezen van de landmacht in toch voor Agusta gekozen. Het Hof veroordeelde de voornaamste betrokkenen op 23 december 1998. Willy Claes kreeg drie jaar gevangenis voorwaardelijk en vijf jaar verbod om een openbare functie uit te oefenen; Guy Coëme en Guy Spitaels, voorzitter van de Waalse socialisten, werden veroordeeld tot twee jaar gevangenis voorwaardelijk en ook vijf jaar verbod om een openbare functie uit te

oefenen.

Het Agusta schandaal had ook al slachtoffers gemaakt voor het proces van start ging. In 1994 was Frank Vandenbroucke, de huidige federale minister van Sociale Zaken, voorzitter van de Vlaamse socialisten. Op dat moment ontdekte men op het hoofdkwartier van de socialisten dat er in twee kluisen van de Codep Bank, de kluisen 21 en 52, een belangrijke hoeveelheid cash lag. Hoeveel dat was, is nooit duidelijk geworden, wellicht vijf tot zes miljoen frank. Vandenbroucke gaf opdracht het geld te verbranden. Wanneer dat publiek bekend werd, moest hij ontslag nemen als federaal minister. Niet zozeer vanwege het verbranden van geld, wel omdat dat geld nooit werd opgenomen in het officiële boekhoudkundige verslag dat de partij jaarlijks bij het parlement moet indienen en dat door Vandenbroucke als partijvoorzitter voor waar en waarachtig werd ondertekend. Vandenbroucke werd wel juridisch volledig vrijgepleit. Na het incident trok Vandenbroucke zich tijdelijk terug uit de politiek en ging studeren in Oxford. *(Lees verder onder de foto)*

Het Agusta-schandaal was niet uniek in zijn soort. Zowat alle politieke partijen kwamen in die periode op een of andere manier in opspraak wegens illegale partijfinanciering en corruptie. Er kwam pas een eind aan die praktijken nadat er een wettelijke regeling werd uitgewerkt waarbij partijen legaal gefinancierd werden met overheidsgeld. Het Agusta-schandaal was wel één van de meest gemediatiseerde dossiers uit die reeks, onder meer vanwege de betrokkenheid van Willy Claes als toenmalig NAVO-topman en ook wellicht omdat een deel van het Agusta-geld door de socialistische partij gebruikt werd om schulden af te betalen die waren gemaakt om de socialistische drukkerij Vooruit en haar krant De Morgen in leven te houden. Witwassen van corruptiegelden gebeurde dikwijls via vzw's die indirect verbonden waren met de partij. Doorgaans werden die vzw's betaald door bedrijven, officieel in ruil voor het opmaken van marktstudies. In praktijk waren die studies niet meer dan vertalingen of kopieën van bestaande werken.